

SAK

Afghanistan

NYTT

EN TIDSKRIFT FRÅN SVENSKA AFGHANISTANKOMMITTÉN NR 1 2021

REPORTAGE

Lärare och elever
lär sig teckenspråk

ANALYS

Smältande glaciärer
hotar livsvillkor

KULTUR

Gulds katt tillbaka
efter världsturné

Nu kan Nadia,
10 år, stötta
klasskamrater
med hörsel-
nedsättning.

TEMA | FRED ELLER FORTSATT KRIG

Hopp och rädsla på vägen mot fred

Afghanistan ^{NYTT} INNEHÅLL Nr 1 2021

14

20

6

16

19

” Man försöker tysta röster, skapa rädsla och släcka hopp.

Andreas Stefansson, generalsekreterare SAK

- 4 **I KORTHET** Afghanistan minst fredliga landet, kvinnliga radiojournalister prisas.
- 6 **TEMA** Stor osäkerhet vad fredssamtalen kommer att leda till. Unga aktivister tänker inte ge upp rättigheter.
- 14 **BILDEN** Unga tjejer tränar breakdance med sikte på OS.
- 16 **ANALYS** Smältande glaciärer rubbar tillgång till vatten.
- 18 **KULTUR** Animerad saga om talibantiden, gulds katt tillbaka.

SAKS VERKSAMHET

- 19 **ANDREAS HAR ORDET** Oroväckande trend med riktade attacker.
- 20 **SAK I KORTHET** Farzana utbildas till lärare och fortsätter undervisa flickorna i byn.
- 22 **REPORTAGE** Lärare och elever utbildas i teckenspråk och blindskrift för att kunna stötta elever med funktionshinder.
- 24 **ENGAGEMANG** Medlemmar engageras i strategiarbete. Felicia Brito vill skapa hopp.

Modiga människor försvarar framstegen

De nyheter som når oss från Afghanistan är nästan alltid väldigt negativa. Det är bombdåd, riktade attacker, terrorism och ökad fattigdom. Men det finns ju så mycket annat att berätta om Afghanistan, och som redaktör anstränger jag mig för att hitta även de goda nyheterna. Det hör till nyhetsvärderingens logik att negativa nyheter har lättare att nå ut än neutrala eller positiva, men det betyder ju inte att de inte finns.

Fast till det här numret var det ovanligt svårt att få till en mix. När jag skulle sätta ihop nyhetsuppslaget upptäckte jag att jag tog upp den ena negativa nyheten efter den andra.

Förvisso ser det ut som att färre civila miste livet i konflikten förra året jämfört med föregående år. Men samtidigt är det tydligt att de krigförande parterna inte trappat ner våldet trots att talibanerna och regeringen kommit överens om att inleda fredssamtal. Dessutom ökar antalet våldsdåd som ingen tar på sig, och detta gäller också de riktade attackerna vilket sprider skräck.

TRIPPELN COVID, klimatförändringar och krig skickar in Afghanistan i humanitärt katastrofläge, varnar International Rescue Committee.

Det går inte att blunda för att det är mycket som ser mörkt ut. Men man får också komma ihåg att vrida på huvudet och titta åt fler håll. Negativa nyheter sticker ut, positiva nyhe-

ter syns inte alltid eftersom de ofta handlar om utveckling som sker under lång tid. I detta nummer kan vi presentera personer som är en del av det positiva förändringsarbete som också pågått och pågår i Afghanistan.

AFGHANISTAN-NYTT har till exempel träffat två av de unga människor som är måltavlor för den senaste tidens ökande antal hot och riktade attacker. De lever farligt, och de är rädda, men samtidigt så otroligt modiga och beredda att försvara sina rättigheter. Vanliga afghaner berättar om sin önskan att barnen ska slippa växa upp med krig, som de har gjort – och att de framsteg som gjorts inte ska offras under fredsförhandlingarna.

Det finns också människor som Farzana, en förebild i sin by. Samtidigt som hon läser vidare till lärare ser hon till att fler flickor än hon går klart skolan. Vi har de unga tjejerna som trotsar normerna, dansar breakdance och siktar på OS, och tjejerna som bygger robotar.

De kanske inte hamnar i nyhetsflödet, men de finns där, samtidigt, i trots mot det mörka, och de behöver vår uppmärksamhet. ●

” De lever farligt, och de är rädda, men samtidigt så otroligt modiga.

Eva Kellström Froste

Eva Kellström Froste
Redaktör Afghanistan-nytt

FOTO: MALIN HOELSTAD

SAK Svenska Afghanistankommittén

AFGHANISTAN-NYTT är en medlemstidning som ges ut av Svenska Afghanistankommittén fyra gånger per år. Den innehåller ett tema med fokus på situationen i Afghanistan, reportage från SAK:s utvecklingsarbete samt information om ideellt engagemang i Sverige.
ANSVARIG UTGIVARE | Kajsa Johansson
REDAKTÖR | Eva Kellström Froste

FORMGIVNING | Serpentin Media
ISSN 0280-7041
TRYCK | Trydells Tryckeri AB, Laholm
UPPLAGA | 7500 ex
PRESSLAGD | 25 februari 2021
OMSLAG | Nadia, 10 år, tränar teckenspråk på en utbildning ordnad av SAK
Foto: Bashir Ahmad Fayaz

KONTAKT | Svenska Afghanistankommittén
Malmgårdsvägen 63, 116 38 Stockholm
Tel 08-545 818 40
info@sak.se, www.sak.se

Afghanistan-nytt stöds med bidrag från Sida. Sida delar inte nödvändigtvis de åsikter som framförs. SAK ansvarar för innehållet.

FOTO: HAJI MOHAMMAD

Barnmorskan Hafiza Mohammadzada informerar om preventivmedel på Wardaks provinsjukhus.

Välkommet att USA häver förbud

PRESIDENT JOE BIDEN har hävt USA:s förbud mot att finansiera organisationer som på något sätt arbetar med eller informerar om abort, den så kallade Mexico City Policyn eller "global gag rule". Förbudet har i praktiken stoppat livsviktig finansiering av insatser för sexuell och reproduktiv hälsa

och rättigheter (SRHR) runt om i världen. Kvinnors och flickors tillgång till mödravård och preventivmedelsrådgivning har som ett resultat minskat. SAK välkomnar detta beslut. Arbetet för att stärka kvinnors och flickors rätt till hälsa är en prioritet för SAK. De som lever

i konflikttrubbade områden är särskilt utsatta då tillgången till vård ofta är mycket begränsad. Det blir nu viktigt att USA:s beslut leder till att det globala stödet för SRHR ökar igen och når ut till dem som behöver det mest.

HEDVIG SÖDERLUND

AKTUELLT I AFGHANISTAN

FOTO: GHULAMULLAH HABIBI/EPAA/TT

Journalister ber under en protest mot mordet på Malala Maiwand på tv-kanalen Enakas i Nangarhar den 11 december. Hon sköts ihjäl av okända gärningsmän när hon var på väg till arbetet.

Afghanistan det minst fredliga landet

För andra året i rad har Global Peace Index listat Afghanistan som det minst fredliga landet.

Även om statistik över skadade och dödade civila från Independent Human Rights Commission (AIHRC) visar en nedgång på 21 procent 2020 jämfört med 2019, så ökar de riktade attackerna. Enligt AIHRC:s rapport dödades 2 958 civila och 5 542 skadades, 24 procent av dessa var barn. De metoder som dödat och skadat flest är i fallande ordning så kallade improviserade sprängmedel (IED), minor, riktade attacker, raketer, självmordsattacker, markstrider och flygattacker.

Samtidigt som talibanernas våld mot civila enligt AIHRC har minskat med 40 procent (för regeringstroga styrkor och allierade är motsvarande siffra 16 procent) har antalet civila som dödats och skadats av okända gärningsmän fördubblats. Detta gäller i hög grad de riktade attackerna.

Enligt FN:s samordningsorgan Unama ökade antalet riktade attacker med nära 40 procent under de första 11 månaderna 2020 jämfört med samma period året innan. De riktar sig bland annat mot journalister, människorättsaktivister, statstjänstemän och aktivister i civilsamhället.

EVA KELLSTRÖM FROSTE

Luftföroreningar dödade nära 5 000

Luftföroreningar dödade nästan 5 000 människor i Afghanistan 2020, uppger hälsoministeriet. Dödsfallen berodde på andnings- och hjärtsjukdomar som orsakas av luftföroreningar, sade ministeriets talesperson Masouma Jafari. Omkring tio procent av dessa dödsfall skedde i Kabul, en av världens mest förorenade städer. Eldande med kol och annat miljöfarligt bränsle, gamla fordon samt vägar utan beläggning är de största orsakerna, enligt miljöskyddsmyndigheten, NEPA.

Kvinnoradiostation får pressfrihetspris

Radiostationen Merman i Kandahar får 2020 års Press Freedom Award som delas ut av organisationen Reportrar utan gränser. Merman drivs av kvinnor och verkar för kvinnors deltagande i samhället och för att ändra samhällets attityder kring könsbaserat våld.

– Vi talar om många ämnen, inklusive våld mot kvinnor, tvångsäktenskap och andra problem som kvinnor möter i sin vardag, säger Iqra Mehrab till Radio Free Afghanistan.

FOTO: MOHAMMADULLAH KAMAL

Bonden Aman Gul Amarkhail i byn Qul-e-Hazara har brist på vatten.

Risk för torka och dåliga skördar

FAO, FN:s livsmedels- och jordbruksorganisation, varnar för dåliga skördar och matosäkerhet i bland annat Afghanistan som en följd av väderfenomenet La Niña. La Niña kan orsaka skyfall och översvämningar i vissa delar av Asien och torka i andra. Även klimatförändringarna leder till ökad risk för torka. Data från International Research Institute for Climate and Society vid Columbia University visar att landet löper relativt hög risk att drabbas av torka 2021. Hälften av Afghanistans jordbruksmarker är beroende av vårregn, vilka har blivit mindre pålitliga som en följd av klimatförändringarna.

FOTO: © UNICEF/Arayan

Floran, 15, Somaya Faruqi, 17, och Asefa, 16, och de andra tjejerna i gruppen presenterade nyligen uppfinningen för hälsovårdsmyndigheten i Afghanistan.

Robotlag med tjejer byggde respirator av bildelar

Robotbyggerlaget Afghan Dreamers' Girls Robotics Team har uppfunnit en respirator av gamla bildelar. Förhoppningen är att respiratorn, som är billigare än de traditionella, ska kunna användas för att vårda patienter med covid-19.

– Det finns tusentals flickor i Afghanistan som har samma mod och beslutsamhet som jag har, men få får samma möjlighet. Jag hoppas att vår insats ska inspirera fler föräldrar att låta sina flickor stanna i skolan och ge dem möjligheten att fullfölja sina drömmar, säger Somaya Faruqi.

Afghan Dreamers är en grupp med fem tjejer i åldrarna 14–17 år och de stöds av Unicef.

Ökat våld mot journalister

Riktade attacker har lett till att journalister lämnar sina jobb medan andra fruktar för sina liv dagligen, skriver Radio Free Afghanistan/Gandhara. Enligt medieorganisationen Afghan Journalists Safety Committee ökade våldet mot journalister med 26 procent förra året. Organisationen uppger i sin årliga rapport att den registrerat 132 våldsincidenter mot journalister 2020. Sju afghanska journalister dödades och 18 skadades.

40,4 miljoner beräknas Afghanistans befolkning uppgå till 2021, varav 47 procent under 15 år. KÄLLA: UNFPA

I KORTHET

380 000 flydde krig

FLYKTINGAR Nära 380 000 personer lämnade sina hem 2020 på grund av strider. Många tvingas fortsätta leva som flyktingar då krig och fattigdom hindrar dem att återvända, uppger FN-organet OCHA.

FOTO: CCTV/YOUTUBE

Taggtråd och nybyggda fort längs gränsen mellan Pakistan och Afghanistan.

Livsfarlig kyla

HÄLSA Mer än 20 barn dog i lunginflammation i provinsen Balkh i december, vilket beror på det kalla vädret enligt hälsomyndigheter. De noterar en ökning av antal barn som fått lunginflammation.

Stängsel snart klart

SÄKERHET Pakistans militär uppger att det 2 600 kilometer långa stängslet längs med gränsen till Afghanistan är klart inom kort. Det ska stoppa terrorism men handlare är oroliga för sin försörjning.

Sjukvård utan vatten

HÄLSA Data från Health Management Information System visar att en av tre sjukvårdsinrättningar saknar rinnande vatten och att en av fem inrättningar saknar möjligheter att tvätta händerna.

Ohälsa bland kvinnor

HÄLSA Under pandemin ökar våldet mot kvinnor och nu befaras en ökning av självmord och självmordsförsök. Kvinnor står för 80 procent av försöken enligt Afghan Independent Human Rights Commission.

Få utbildade lärare

UTBILDNING Bara 16 procent av lärarna har hög utbildning, enligt utbildningsministeriet. 57 procent har en form av kortare högre utbildning. Bristen är störst i avlägset belägna områden.

Fler fall av polio

HÄLSA 54 fall av polio bekräftades i Afghanistan 2020, det högsta antalet sedan talibanernas fall. Orsaken är att vaccinationen tillfälligt avbröts på grund av covid-19.

Färre kvinnor i media

MEDIA 1 000 kvinnliga journalister har av olika skäl lämnat branschen sedan 2014, enligt NAI, en organisation som stöttar fri media i Afghanistan. Antalet kvinnliga journalister är nu 1 500.

Ökad besvikelse

KONFLIKT En undersökning genomförd av Institute of War and Peace Reporting visar att afghanerna är allt mer besvikna på fredssträngningarna. 70 procent upplever inte att våldet minskat.

Prisad granskning

MEDIA Transparency International har utsett journalisten Zaki Daryabi och tidningen Etilaat Roz till vinnare av 2020 års antikorrupcionspris för deras arbete med att granska och avslöja korruption.

FOTO: SHUTTERSTOCK

” När jag började spela visste jag inte om det skulle bli något nationellt lag. Folks negativa attityder gjorde mig avskräckt och nedslagen. Men jag gav inte upp.

Roya Samim, slagkvinna i det nya damlaget i cricket.

För få brott prövas

RÄTTVISA. Det afghanska rättssystemet fortsätter svika kvinnor och flickor, visar en FN-rapport. Bara hälften av alla anmälda brott mellan september 2018 och februari 2020 blev rättegångsfall.

Talibaner styr 52%

KONFLIKT Talibanerna kontrollerar 52 procent av afghanskt territorium, samtidigt som 59 procent av befolkningen lever under regeringens kontroll. Det visar en undersökning genomförd av Pajhwok News.

Indien bygger damm

INFRASTRUKTUR Den indiska regeringen har slutit ett avtal med Afghanistan om att bygga en damm som ska förse omkring två miljoner Kabulbor med rent vatten och bevattna 4 000 hektar land.

FOTO: ABBAS FARZAMI/ WORLD BANK

Kvinnor i Herat utvinna saffran från krokusar. För 1 kg torkad saffran krävs minst 100 000–150 000 krokusar, som måste plockas och rensas för hand.

Världsbäst på saffran

ODLING Afghansk saffran har återigen rankats som bäst i världen av International Taste Institute. Juryn består av några av världens främsta kockar och sommelierer. Odlingen av saffran gick upp 10 procent 2020.

Covid-vaccin anlänt

HÄLSA De första 500 000 doserna av vaccin mot covid-19 har anlänt från Indien, där AstraZeneca/Oxford universitetets vaccin till låg- och medelinkomstländer produceras. Så snart WHO godkänt vaccinet påbörjas vaccineringen.

OSÄKER VÄG MOT OSÄKER FRED

Fredsförhandlingarna i Doha är en långsam process, och osäkerheten om vad ett fredsavtal kan komma att innebära är stor. Afghanistankännaren Anders Fänge går igenom möjligheter och farhågor.

TEXT **ANDERS FÄNGE**

Det går en röd tråd genom Afghanistans historia. En svag centralmakts försök att genomföra reformer och skaffa sig kontroll över landsbygdens relativa autonomi och religiösa traditionalism har orsakat en rad av inhemska uppror och krig. Stormakter och grannländer, som ansett sina intressen hotade, har intervenerat – oftast på afghanska statsmaktens sida, vilket har förvärrat konflikterna och fört in dem på den internationella arenan. Det är detta som de pågående förhandlingarna om fred i Afghanistan i Doha, Qatar, handlar om.

Det tar tid att förhandla om fred i Afghanistan. Avtalet mellan USA och talibanerna, som undertecknades den 29 februari 2020 efter drygt ett och ett halvt års överläggningar, blev ett genombrott. Det tog ytterligare drygt sex månader innan förhandlingarna mellan talibanerna och en delegation från den Islamiska Republiken Afghanistan, där representanter för den afghanska regeringen ingick, påbörjades den 12 september. När detta skrivs, i början av februari 2021, har de ännu efter

Aktivister från det civila samhället demonstrerar framför FN:s kontor i Herat i december 2020 för att kräva fred och ett slut på kriget.

FOTO: JALIL REZAYEE/EPA/TT

USA:s dåvarande utrikesminister Mike Pompeo i möte med Afghanistans fredsminister Sayed Sadat Mansoor Naderi och den afghanska regeringens team av förhandlare i Doha i november 2020.

FOTO: PATRICK SEMANSKY/AP/REUTERS/TT

vet av fred i Afghanistan. Inte minst därför att ett fortsatt krig innebär avsevärda problem för de stora regionala projekt inom infrastruktur och handel vilka är under utveckling.

MINDRE ENHETLIGT är det bland de båda afghanska lägren. Inom talibanerna finns det sedan länge åsiktsskillnader om fredsförhandlingar. Några av de militära ledarna, som får medhåll från många fältkommandanter, står fast vid att krig är den enda vägen till seger, och att det inte behövs några förhandlingar. Bland dem som ingår i den politiska ledningen, den så kallade Quetta-shuran, finns sannolikt ett spektrum av åsikter. Men deras dilemma är att en eventuell fredlig uppgörelse, som innebär en maktindelning, kan orsaka en splittring av rörelsen. Det kan leda till att delar av talibanerna lämnar och bildar nya organisationer eller lierar sig med Islamska Staten, vilket skulle leda till ett fortsatt krig.

En berättigad misstanke är följaktligen att talibanernas verkliga strategi är att vänta ut den amerikanska reträtten och sedan ta makten med våld och återupprätta sitt Islamska Emirat, och att förhandlingarna bara är en dimridå. Något som däremot möjligen talar för en fredlig uppgörelse är att ledningen idag tycks vara mer angelägen om rörelsens internationella rykte, samt att det sannolikt finns en medvetenhet om att Afghanistan kommer att vara i behov av internationellt bistånd inom en överskådlig framtid.

Situationen inom den politiska eliten i det republikanska lägret är knappast bättre. Regeringen är svag och utmanas ständigt av olika politiska grupperingar, oftast etniskt baserade, vars ledare prioriterar kortsiktiga egenintressen. De är ointresserade av att komma fram till en gemensam hållning och villkor för fred med talibanerna.

Presidentens ställning hotas dessutom av det eventuella bildandet av en interimsregering, vilket kan bli en realitet om fredsförhandlingarna börjar ge konkreta resultat. Flera av de politiska ledarna inom oppositionen förespråkar aktivt en sådan lösning, och då gärna med dem själva som medlemmar.

PRAKTISKT TAGET samtliga ledare inom politiken och civilsamhället säger sig vara för fred, men för många är det en läpparnas bekännelse och för andra är det förordat med starka förbehåll. Inom den första kategorin finns alla de inom stat

Farida Qurbani och dottern Ruqia.

”Fred är lika viktigt som vatten”

Farida Qurbani är mamma till Ruqia, elev i en av SAKs skolor. Hon förväntar sig att förhandlingarna kommer att leda till fred i Afghanistan men hon är väldigt oroad över framtiden för dottern Ruqia.

Vilken är din syn på fredssamtalen?

– Under de första dagarna av fredssamtalen var vi hoppfulla, men dessvärre har det fortsatta våldet och ökad osäkerhet gjort oss besvikna. Såvitt jag kan bedöma, bryr sig alla parterna i förhandlingarna, politiska partier och till och med regeringen bara om sina egna intressen och tänker inte på stabiliteten i landet.

Vad är viktigt för dig?

– Ingenting är viktigare än säkerhet. Säkerhet, minskad fattigdom, välfärd, hälsa – allt är beroende av fred. Jag hoppas att samtalen kommer att leda till fred, och jag ber alla länder som är involverade i förhandlingarna att sätta press på alla parter att vara ärliga i sin fredssträvan.

Vilka är dina förhoppningar?

– Vi önskar oss en hållbar fred i vårt land där våra barn kan få en ljus framtid och slipper höra explosioner och där de inte behöver ha dåliga minnen från kriget som vi har. Jag hoppas att vår dröm kan bli sann.

Vilka är dina farhågor?

– Min farhåga är att fredssamtalen inte får ett positivt resultat och att även våra barns framtid präglas av krig. Kriget påverkar barnens psykiska hälsa. Vi fruktar också att våldet ökar och att barnen därför inte kan gå i skolan och få utbildning. Fred är lika viktigt som vatten för invånarna i Afghanistan.

TEXT & FOTO: **QUDRATULLAH ATTAYE**
SAKS REGIONKOMMUNIKATÖR I TALOQAN

➤➤➤ nästan fem månader inte kommit överens om en dagordning.

Avtalet mellan USA och talibanerna handlade om villkoren för de amerikanska och andra västländers militära styrkors tillbakadragande från Afghanistan, vilket ska ha genomförts senast den 1 maj 2021. Som motprestation gick talibanerna med på att inte angripa amerikanska trupper, att minska på våldet, delta i en intra-afghansk dialog, samt att inte tillåta internationella terroristgrupper i Afghanistan, som kan utgöra ett hot mot amerikanska intressen. Ett krav om ett allmänt eld-upphör, som till en början fördes fram av USA, nämns i

” Bombdåd i städerna, och riktade mord på politiker, regerings-tjänstemän, politiskt aktiva kvinnor, journalister, människorättsaktivister och andra, har ökat.

avtalet som en viktig punkt att ta upp i de framtida afghanska förhandlingarna.

AVTALET HAR beskrivits som att USA sålde ut den afghanska regeringen, som inte nämns i avtalet. Talibanerna fick i stor utsträckning igenom alla sina väsentliga krav, medan deras förpliktelser är få och diffust formulerade, vilket pekar på att president Trumps syfte var att få hem de amerikanska soldaterna, och att resultatet i Afghanistan inte hade någon betydelse. Talibanernas ledning har helt följdriktigt beskrivit avtalet som en seger, och det har onekligen givit dem en legitimitet och en rejäl politisk fördel i de nu pågående afghanska förhandlingarna.

Under de drygt elva månader som gått sedan avtalet ingicks, har talibanerna, trots att de intra-afghanska förhandlingarna påbörjats, intensifierat sina attacker mot den afghanska armén och polisen. Bombdåd i städerna, och riktade mord på politiker, regeringstjänstemän, politiskt aktiva kvinnor, journalister, människorättsaktivister och andra, har ökat. Den afghans-

ka regeringen anklagar talibanerna för att ligga bakom dessa terrordåd, men talibanerna förnekar det. I rapporter från bland annat FN hävdas att al-Qaida finns kvar i Afghanistan, och att talibanerna samarbetar med dem.

Den afghanska regeringen och en del amerikanska politiker ansåg att talibanernas tilltagande offensiv och deras rapporterade samarbete med al-Qaida stred mot avtalet mellan USA och talibanerna. Trots det beslöt den amerikanska regeringen under Trump som ett av sina sista beslut om Afghanistan att följa sin del av avtalet och ta hem ungefär hälften av de amerikanska soldaterna den 15 januari 2021, vilket innebär att 2 500 är kvar i landet.

VILKA ÄR DÅ möjligheterna till att de intra-afghanska förhandlingarna verkligen når fram till ett fredsavtal?

På plussidan finns framför allt att de efter 20 års konflikt faktiskt förhandlar. Det tyder på att det finns krafter inom bägge lägren som, sannolikt påverkade av den massiva krigsröttheten bland be-

folkningen, vill få ett slut på konflikten.

Ytterligare ett positivt tecken är att Afghanistans grannar (Iran, Pakistan och de centralasiatiska republikerna) och de regionala stormakterna (Ryssland, Kina och Indien) uttrycker en politisk vilja att bidra till fred. De vill, möjligen med undantag av Indien, att USA:s trupper ska lämna, men då med reservationen att de inte lämnar ett än värre kaos efter sig. Västländer, som tillsammans med USA bidragit till det enorma biståndet till Afghanistan under de senaste 20 åren, trycker på för fred. Men nu också med starkare villkor på bland annat mänskliga rättigheter och åtgärder mot korruption.

Det finns i och för sig anledning att tvivla på pålitligheten i de deklarerationer som gjorts av en del av de berörda staterna, då de alltid tenderar att sätta sina egna intressen främst. Det gäller framför allt Pakistan som genomgående har stött och fortfarande stödjer den afghanska talibanrörelsen. Inte desto mindre finns det idag bland de berörda staterna starka gemensamma ekonomiska intressen, som driver på beho-

och samhälle, som med illegala medel har skaffat sig makt och rikedom genom att utnyttja den svaga staten och dess oförmåga att ta itu med korruption, laglöshet och maktmissbruk. En verklig fredsuppgörelse skulle förmodligen medföra bättre möjligheter att stärka staten och dess möjligheter att upprätthålla lag och rätt, vilket inte ligger i dessa gruppers intresse.

Inom den andra gruppen, civilsamhället, som i sin moderna version främst finns i de större städerna, bland människorättsaktivister, journalister och andra intellektuella, finns en oro att en fredsuppgörelse med talibanerna kommer att ske på bekostnad av de rättigheter som erhållits genom lagar efter 2001. Denna oro är berättigad, då talibanerna anser att centrala delar av den afghanska konstitutionen, som antogs 2004, och de mera liberala lagar som stiftats under de senaste 20 åren, är västerländska påfund som strider mot islam. Det gäller till exempel pressfrihet, mäns och kvinnors jämställdhet, demokrati med allmänna val, och tredelningen av den statliga makten mellan en exekutiv president, ett lagstiftande parlament och en dömande högsta domstol.

TALIBANERNA HAR i och för sig övergivit en del av de drakoniska påbud som kännetecknade deras regim 1996 till 2001. Till exempel säger ledningen att den idag tillåter både modern skolundervisning och flickor i skola, även om dessa påbud inte tillämpas överallt i de områden de kontrollerar. Vidare att de "garanterar kvinnors rättigheter" men då "i enlighet med islamiska principer". Vad dessa "islamiska principer" konkret innebär lämnas dock utan svar. En befogad fråga är dock huruvida dessa förändringar av deras politik främst är taktiska och betingade av en strävan att framstå som mera moderata och därmed mera acceptabla för det afghanska folket

FOTO: WAKIL KOHSAR / AP/PTT

En man i Kabul läser en tidning som tillkännager att Joe Biden utropats till vinnare i presidentvalet den 7 november 2020.

och det internationella samfundet. Talibanerna är överhudtaget mycket vaga i sina beskrivningar av vilket samhälle och styre de siktar emot. De hänvisar mest rent allmänt till islam och i synnerhet till den islamska lagen, sharia.

KORT SAGT, DE BÄGGE delegationerna i Doha står mycket långt från varandra. Deras respektive dagordningar inför de fortsatta förhandlingarna bär syn för sägen. Den republikanska delegationen har ett eld-upphör som första punkt och dess övriga punkter handlar huvudsakligen om ett stärkande av den nuvarande staten och ett bibehållande av de rättigheter som erhållits genom lagar sedan 2001. Talibanerna däremot har ett eld-upphör som sista fråga och fokuserar i övrigt på hur islam kan stärkas.

Att Joe Biden vann det amerikanska presidentvalet innebar en glimt av ljus för den illa klämda afghanska regeringen. Den hoppas uppenbarligen att den nya amerikanska administrationen ska omvärdera det som den anser vara den trumpska eftergivenheten gentemot talibanerna. Ett beslut att genomföra en "granskning" av avtalet mellan USA och talibanerna togs

Att Joe Biden vann det amerikanska presidentvalet innebar en glimt av ljus för den illa klämda afghanska regeringen.

bara några dagar efter maktskiftet, och det mesta pekar på att USA genom ett hot om att dra ut på tillbakadragandet av sina militära styrkor kommer att skärpa kraven på talibanerna att minska våldet, bryta med al-Qaida och att på allvar förhandla om en maktindelning.

Talibanerna har deklarerat att de i så fall kommer att fortsätta kriget och återigen angripa amerikansk trupp. Inte desto mindre är det ett högst rimligt antagande att USA i ett längre perspektiv kommer att lämna Afghanistan och att den svaga afghanska staten då lämnas att stå ensam emot talibanerna.

Möjligheten till ett fredsavtal blir större om Afghanistans grannar och andra inblandade stater kan utöva en enhetlig politisk och ekonomisk press på de bägge afghanska parterna, men det är en process med ett stort antal hinder och olika intressen som måste sammanjämkas. Det kommer att ta lång tid och utgången är osäker. Vad som däremot står klart är att, vare sig det blir fred eller fortsatt krig, så kommer den sekellånga fejden mellan modernism och traditionalism i Afghanistan inte att vara avgjord. ●

"Det som är viktigt för mig är inte vilka som styr, utan fred och säkerhet"

Sayed Fazalhaq Hashimi, chef för Disabled people organization i provinsen Ghazni.

– Vi afghaner välkomnar fredssamtalen. Jag är själv ett offer för kriget, jag förlorade ett ben i det. Det som är viktigt för mig är inte vilka som styr, utan fred och säkerhet. Men allt värdefullt som Afgha-

nistan har byggt upp under de senaste 20 åren, som konstitutionen, utbildningsinstitutioner, och alla medborgares lika rättigheter, de ska inte inskränkas.

– Mina förväntningar på förhandlingarna är att afghaner ska försonas med varandra och inte lyssna på utlänningar. Först och främst måste de komma överens om vapenvila, för det fortsatta kriget banar väg för allt elände.

– Jag är främst rädd för andra länder, speciellt för att grannländerna ska blanda sig i, för de vill inte ha fred och säkerhet i Afghanistan. Afghaner på alla sidor i kriget dör, och det här kriget har lett till att vi inte har produkter i vårt eget land och vi måste hantera ekonomiska och psykologiska svårigheter.

TEXT & FOTO: **SAMMAR GUL SAMSOOR**
SAKS REGIONKOMMUNIKATÖR I GHAZNI

Sharif Safi är freds- och människorättsaktivist och engagerad i att verka för kvinnors rättigheter. Det gör att han riskerar att bli måltavla för riktade attacker.

"Jag letar efter bomber varje gång jag ska köra"

För två veckor sedan överlevde Sharif Safi sin andra explosion på mindre än ett år. En bomb exploderade i närheten av honom på väg till jobbet. Sharif chockades svårt av händelsen, men säger att han hade tur. Totalt omkom sju personer i bombdådet.

– Numera går jag igenom min bil och letar efter bomber varje gång jag ska köra iväg, säger Sharif.

Sharif Sani är en prisbelönad freds- och människorättsaktivist och har tillsammans med Fatimah Hossaini grundat Mastoorat Konstkollektiv som arbetar för ett fredligt Afghanistan. Bilbomben som detonerade är bara en i raden av explosioner som drabbat Kabul de senaste månaderna och var inte avsedd att skada honom personligen. Den var riktad mot en myndighetsutövare, en grupp som på sista tiden utsatts för allt fler attacker.

MEN TERRORN påverkar alla menar Sharif, och han säger att det inte finns annat att

göra än att se över sina rörelsemönster.

– Det är en del av vår vardag numera. Alla försöker skära ner på anledningar att lämna hemmet, men du måste fortfarande ta dig till jobbet och gå på marknaden för att handla. Sen är det ren tur om du kommer hem helskinnad, säger Sharif.

Som aktiv förespråkare för kvinnors rättigheter är han själv en av måltavlorna för det ökande antalet riktade attacker.

– Vi är det nya Afghanistan. Det är en enorm skillnad mellan oss och den ideologi som talibanerna förespråkar. De vill tysta alla som äventyrar deras värderingar.

VÄRDERINGAR SOM Sharif menar vore förödande om de återigen får fäste i landet.

– Vi har inte råd att kompromissa bort afghanska kvinnors rättigheter. De landvinningar som har gjorts de senaste två decennierna sedan talibanerna tvingades bort från makten måste försvaras.

TEXT & FOTO: **ZANDRA BERGMAN**
KOMMUNIKATIONSSPECIALIST PÅ SAK I KABUL

Mohammad Sabir är hoppfull, men också orolig för att regeringen ska kollapsa.

"Fred kommer att föra med sig välstånd"

Mohammad Sabir, 51 år, arbetar med jordbruk i provinsen Nangarhar. Han är optimistisk om fredssamtalen.

– Vi är trötta på kriget i vårt land. Fred är det afghanska folkets prioritet. Vi önskar att vi en dag ska ha ett Afghanistan utan våld och krig. Vi har väntat på fred under de senaste fyra decennierna. Krig förstör och fred kommer att föra med sig välstånd till hela landet, säger Mohammad Sabir.

Han är samtidigt orolig över att samtalen kan leda till kollaps av den valda regeringen.

Sayed Habib har förlorat vänner och släktingar under kriget.

"Kriget har förstört landet"

Sayed Habib, 58 år, är lärare i distriktet Kuz Kunar i östra Afghanistan. Han hoppas att freden ska komma till Afghanistan.

Under kriget har han förlorat släktingar och vänner, kliniker och skolor har förstörts och barnen får svårt att få utbildning.

– De är afghaner på bägge sidor och jag vill att bägge sidor ska verka för ett fredsavtal, vilket är det afghanska folkets mål. På grund av det här långa kriget har vi afghaner förlorat allt. Kriget har förstört landet och dödat tusentals oskyldiga afghaner.

TEXT & FOTO: **ZABIHULLAH SHINWARI**
SAKS REGIONKOMMUNIKATÖR I JALALABAD

“Alla undrar varför talibanerna plötsligt gjort unga till måltavla”

Det är Afghanistans framtid som är under attack i en strid mellan nya och gamla värderingar, menar Shkula Zadran, FN:s ungdomsrepresentant för Afghanistan. Hon är djupt berörd av den senaste tiden händelser med riktade attacker mot bland annat etablerade kvinnor, människorättsförfattare, universitetsstudenter och journalister.

– Jag brukade aldrig tänka på döden före de riktade attackerna, då jag förstod att jag själv kan bli måltavla. Men det här påverkar inte bara mig och andra unga, utan alla afghaner. Varje gång telefonen ringer hinner vi tänka att det här kan vara det tillfället jag får besked om att någon av mina anhöriga antingen har skadats eller dödats. Det är verkligheten vi lever i och det har blivit en del av att vara afghan, säger Shkula Zadran, som också arbetar som policyrådgivare på SAK i Kabul.

MED DE RIKTADE attackerna har det skett en förändring av våldet. Talibanerna nekar till anklagelserna att ligga bakom attackerna, men många, bland dem Shkula Zadran, är övertygade om att de gör det.

– Alla ställer sig frågan varför talibanerna plötsligt bytt strategi och gjort unga till måltavla. Anledningen till det är att unga

Shkula Zadran, FN:s ungdomsrepresentant för Afghanistan, vet att hon riskerar sitt liv när hon talar för demokrati och mänskliga rättigheter.

skrämmar talibanerna. Alla som hittills fallit offer för riktade attacker i Afghanistan är människor som inte skulle acceptera extremism. Talibanerna känner till det, att de är motståndet och det är därför de tystas.

Shkula Zadran har aldrig ångrat beslutet att acceptera uppdraget som FN:s ungdomsrepresentant, trots att det riskerar att göra även henne till måltavla för det riktade våldet.

– Som muslim tror jag att mitt öde är förutbestämt och ligger i Guds händer. Det finns inget jag kan göra åt saken, Guds vilja kommer att ske oavsett. Jag brukar tänka att om det här är min sista stund i livet, så vill jag leva med kärleken till mitt hemland och behålla min självrespekt.

HON VILL INTE kalla sig modig men vill inte låta rädslan styra sitt liv. Något som skrämmar Shkula Zadran är dock att ungas och framför allt flickors framtid nu står på spel.

– Kommer vi att få ta del av våra demokratiska rättigheter framöver, kommer jag att kunna behålla mitt jobb? Men som ungdomsrepresentant är jag ändå hoppfull. Jag tror inte att vår generation är som unga var för 20 år sedan, när talibanerna kom till makten. Vi vet hur världen funkar idag, vi har sett hur andra har det och jag är säker på att religiös fundamentalism inte är något som vår generation kommer att acceptera.

TEXT & FOTO: ZANDRA BERGMAN
KOMMUNIKATIONSSPECIALIST PÅ SAK I KABUL

Shkula Zadran höll tal inför FN:s säkerhetsråd

I december höll Shkula Zadran tal till FN:s säkerhetsråd som en del av sitt uppdrag som Afghanistans ungdomsrepresentant. Hon tog bland annat upp dåden mot Kabuls universitet och andra utbildningsinstitutioner. “Terroristerna är rädda för den afghanska ungdomen. ... De vet att en utbildad och informerad generation aldrig kommer att tillåta terrorism och extremism att växa i sitt land.” Shkula Zadran sa att hennes budskap som Afghanistans ungdomsrepresentant till terroristerna och deras supportrar är tydligt och självklart: “Ni försökte begrava oss. Ni visste inte att vi var frön.”

Shkula Zadran när hon i december talade inför FN:s säkerhetsråd. Hon skulle ha rest dit men på grund av pandemin blev det ett videomöte.

FOTO: AFGHANS FOR PROGRESSIVE THINKING (APT) PÅ YOUTUBE

SAKs anställda frågar efter symptom och tar tempen på besökare vid Parwans sjukhus för att se vilka som behöver testa sig för covid-19. SAK bedriver vård av covid-sjuka och har uppsökande insatser i de för SAK tre nya provinserna Parwan, Kapisa och Panjshir. FOTO: HAJI MUHAMMAD

Covid slår hårt mot Afghanistan

Pandemin covid-19 har fått katastrofala konsekvenser för afghaners hälsa, inkomster och skulder. Nästan hälften av befolkningen, 18,4 miljoner människor, är i humanitär nöd enligt en rapport sammanställd av FN:s kontor för humanitära frågor, OCHA.

International Rescue Committee (IRC) har varnat för att de farligaste humanitära nödlägena 2021 inkluderar Afghanistan som förutom pandemin också är drabbat av krig och effekterna av klimatförändringarna. IRC:s senaste analys visar att Afghanistan kommer efter Jemen på listan över länder som löper störst risk att drabbas av humanitär katastrof i år.

Mörkertalet är stort över hur själva sjukdomen drabbat Afghanistan. Enligt officiell statistik hade i mitten av februari 2 428 afghaner dött i sjukdomen och 55 518 insjuknat i den. Men testkapaciteten är mycket begränsad och det finns beräkningar på att 30 procent av befolkningen smittats av viruset redan i juni förra året. Statistik över dödsorsaker är också mycket bristfällig.

DET FINNS FLERA orsaker till att pandemin slår särskilt hårt mot Afghanistan. När

pandemin kom till Afghanistan stängde regeringen ner stora delar av samhället, samtidigt som grannländer tillfälligt stängde gränserna. Det ledde till att många människor inte kunde försörja sig, till brist på matvaror och höjda priser.

– Människor är redan fattiga. Den största arbetsmarknaden är informell, man får betalt per dag eller per vecka eller för vad du säljer. Staten har ingen kapacitet att kompensera för förlorad inkomst som i Sverige, berättar Daniel Madhani, SAKs landchef i Afghanistan.

REDAN FÖRE utbrottet av covid-19 och nedstängningen av samhället var tillgången på regelbundet arbete låg. Enligt rapporten från OCHA förlorade 55 procent av hushållen sin arbetsinkomst. Samtidigt som matpriserna på basvaror steg minskade de flesta människors inkomster.

Effekterna av nedstängningen finns kvar, även om samhället öppnade igen efter några månader.

– Den här perioden som allt var stängt satte stora spår i matdistribution och tillgänglighet till mat och mediciner och det

Daniel Madhani

placerade människor i extrem fattigdom. De är fortfarande kvar i den. Det skickade människor tillbaka i tiden 10–15 år, det blev ett brott i trenden, beskriver Daniel Madhani.

– I grunden finns det inte mat så att det täcker behovet av mat i landet, när man stänger ner gränserna blir det väldigt extremt, och man har inte kommit i kapp, säger han.

SAK BEDRIVER främst utvecklingsarbete men planerar nu inom ramen för programmet Citizen Charter att delta i distribution av matpaket som finansieras av FN. SAK ska dela ut förnödenheter i de provinser där SAK har verksamhet och därmed har möjlighet att nå ut till de mest utsatta.

När sjukvården ställde om för att ta hand om covid-sjuka minskade tillgängligheten till annan vård. I rapporten från OCHA befaras till exempel att resurserna till mödrhälsovård minskat, vilket ökar risken för ökad mödra- och spädbarnsdödlighet.

SAK har dock fortsatt med sin ordinarie vård parallellt med ett utökad hälsoprogram för att vårda covid-sjuka. ●

EVA KELLSTRÖM FROSTE

KABUL 18-åriga Manizha Talash tränar breakdance på en klubb i Kabul. Hon har siktet inställt på OS i Paris 2024 då breakdance för första gången kommer att bli en OS-gren. Klubben bildades av unga afghaner för omkring ett år sedan och av de 40 medlemmarna är sex tjejer. De utmanar normen att tjejer och killar inte ska träna tillsammans FOTO: HEDAYATULLAH AMID, EPA/TT

Afghanistans glaciärer hotas av klimatförändringar

Glaciärerna i Hindukush Himalaya håller på att smälta på grund av klimatförändringarna. Afghanistan drabbas hårt samtidigt som landet är ett av de länder som bidrar minst till utsläppen.

FOTO: MANSARI/CREATIVE COMMONS

Afghanistans omkring 4 000 glaciärer, landets frysta vattenreservoarer, håller på att smälta som en direkt följd av de globala klimatförändringarna. Det kan få svåra konsekvenser för befolkningen eftersom glaciärernas årscykel är helt avgörande för landet.

Under sommarens torra månader är smältvattnet den viktigaste vattenkällan till flodområdena Wakhan, Kokcha, Surkhab och Kabul.

De flesta glaciärer i Afghanistan ligger på mellan 4 000 och 5 000 meters höjd och sammanlagt omfattar glaciärområdet en yta på 2 677 kvadratkilometer. Forskning från ICIMOD (International Centre for Integrated Mountain Development) visar att sedan 1990 har antalet glaciärer minskat liksom den landyta som de täcker. Mellan 1990 och 2015 förlorade Afghanistan 14 procent, eller 406 kvadratkilometer, av sitt glaciärområde.

Enligt Världsbankens klimatriskanalys för Afghanistan 2020 väntas temperaturen i landet stiga snabbare än det globala genomsnittet vilket kan leda till utbredd torka, något som i sin tur kommer att ha negativ inverkan på människors hälsa, möjlighet att försörja sig och regionens ekosystem. Rapporten pekar också på att ”krympande glaciärer på lång sikt kan rubba regionens vattentillförsel i grunden”.

UNGEFÄR SAMMA slutsatser drar FN:s klimatpanel IPCC (Intergovernmental Panel of Climate Change) i sin rapport från 2019. Enligt IPCC riskerar 60 procent av glaciärerna i Hindukush Himalaya (som huvudsakligen ligger i Afghanistan) att smälta fram till 2100. Naturliga vädersvängningar har genom århundraden påverkat glaciärernas omfång men de senaste 50 årens utsläpp av växthusgaser har pressat upp temperaturen långt över vad som kan räknas som ”naturliga vädersvängningar” och snabbat på issmältningen.

Stigande smältvatten medför också en risk att glaciärsjöarnas fördämningar brister och orsakar en våldsam störtflod, så kallad GLOF (Glacier Lake Outburst Flood). Från de satellitbilder forskarna har tillgång till kan de se att glaciärsjöarna blivit allt större under de senaste decennierna. ICIMOD har också konstaterat att antalet glaciärer och glaciärsjöar i Afghanistan har ökat, vilket troligtvis beror på att större glaciärer har delat på sig på grund av klimatförändringar och den ökade smälttakten.

GLOF inträffar ofta vid den här typen av nya glaciärsjöar. Ett av de senaste exemplen är från provinsen Panjshir 2018 där en störtflod förde med sig tonvis av morän. Vattenmassorna dödade minst tio personer och skadade såväl infrastruktur som jordbruksmark.

Afghanistan är ett av de länder som släpper ut minst växthusgaser, endast 0,19 procent av de globala utsläppen kan härledas till landet enligt Världsbanken. Landet kan med andra ord inte på egen hand bromsa utvecklingen. Men Amanullah Anwari, som tidigare var medlem i ICIMODS forskargrupp, anser att det finns lokala åtgärder som kan förbättra situationen.

Ett exempel är att börja använda förnybar energi i stället för att elda med kol, det skulle avhjälpa nedsmutsningen av glaciärerna. Koldammet som lägger sig ovanpå isen bidrar nämligen till att glaciären smälter snabbare på grund av att den svarta hinnan av koldamm absorberar mer värme under sommaren än vad ett rent snö- och islager gör.

DET ÄR OCKSÅ VIKTIGT att noggrant följa utvecklingen för att i tid kunna dämpa de negativa konsekvenserna av issmältningen. Med tanke på hur betydelsefullt flödet av smältvatten är för Afghanistans jordbruk, och vilka katastrofala konsekvenser som kan orsakas av GLOF, kan övervakning av glaciärerna vara rent livsavgörande. Mer kunskap måste samlas in om smutsiga glaciärer eftersom dessa verkar orsaka mer skada. Att kunna förutspå vilka rena glaciärer som håller på att förvandlas till smutsiga, är ett annat fokusområde som inte ska glömmas bort, påtalar klimatforskaren Stephen Harrison vid University of Exeter i Storbritannien. Likaså är det viktigt att kartlägga glaciärsjöar och utvärdera om dessa, eller vilka av dessa, som är en potentiell risk för människor och bosättningar nedströms, menar han.

Regeringen i Afghanistan har, med hjälp av internationellt stöd, under de senaste två åren tagit några inledande steg för att kartlägga glaciärerna och samla in tillgänglig data. Hittills har studierna varit inriktade på rena glaciärer. I september 2020 skrev Afghanistan och Tadjikistan under ett bilateralt samförståndsavtal som ska fokusera på fem punkter:

- anpassning till klimatförändringar
- bevarande av biologisk mångfald
- övervakning av vattenkvalitet
- utvärdering av miljön
- kunskapsöverföring för administration av ekosystem

ETT AV DE STORA problemen är enligt Anwari att de flesta afghaner inte har någon kunskap om glaciärlandskapet som täcker stora delar av landet. Därför borde regeringen och lokala organisationer utbilda invånarna om glaciärernas tillstånd och den inverkan de har på lokala vattenresurser, anser han. Det är också viktigt att informera om GLOF och hur lantbrukare och bybor bäst skyddar sig.

Afghanerna måste också planera för hur smältvattnet ska användas på bästa sätt, exempelvis genom att bygga dammar, menar Anwari. Afghanistan har mycket liten inverkan på den globala uppvärmningens förlopp. Inte desto mindre måste afghanerna leva med konsekvenserna av utsläppen. Det landet kan göra är att förbereda, förebygga och försöka mildra den globala uppvärmningens inverkan. ●

EHSAN QAANE
AFGHANISTAN ANALYSTS NETWORK

Översättning och textbearbetning: Görel Espelund
Texten är en förkortad version av artikeln "Shrinking, Thinning, Retreating: Afghan glaciers under threat from climate change", publicerad på Afghanistan Analysts Networks hemsida

Afghanistan har mycket liten inverkan på den globala uppvärmningens förlopp. Inte desto mindre måste afghanerna leva med konsekvenserna av utsläppen.

Analytiskt om Afghanistan

Titel: Afghanistan – What Everyone Needs to Know

Författare: Barnett Rubin m fl

Förlag: Oxford University Press

Utgivningsår: 2020

BOKTIPS Barnett Rubin har varit engagerad i Afghanistan sedan mitten av 1980-talet och har genom åren publicerat en lång rad böcker och artiklar, som främst analyserat de bakomliggande historiska och ekonomiska orsakerna till situationen i landet.

Hans nya bok går igenom landets historia från 1700-talet fram till 2019 med en tyngdpunkt på staten, politiken och främmande makters inflytande. En titt på kapitlen i den första hälften av boken ger titlar som *The Land and the People, State and Politics, Communist Coup – Islamic Resistance*, och *Civil War: Islamic State to Islamic Emirate*. Den andra hälften behandlar utvecklingen efter talibanregimens fall på hösten 2001. Nematullah Bizhan skriver om *Reconstruction and Development*, David Mansfield om *Narcotics and Counter-Narcotics*, och Antonio Giustozzi tränger på djupet i talibanrörelsen.

Rubin fortsätter sedan med en kritisk genomgång av det demokratiska systemet, problemen med biståndet och försöken att bygga en statlig administration. Kapitlet *Peace or More War* sträcker sig fram till hösten 2019; alltså innan avtalet mellan USA och talibanerna undertecknades, men ger inte desto mindre en väsentlig del av bakgrunden till de pågående förhandlingarna.

Boken är genomgående skriven i en kritisk och analyserande anda och rymmer dessutom en del nytt, som till exempel om Bonnavalet 2001 och de tidigare kontakterna mellan USA och talibanerna, där Rubin själv deltog. Den är mer lättillgänglig än hans tidigare böcker, bland annat därför att den är uppbyggd på frågor, som det sedan svaras på. Inte alltid helt utförligt men tillräckligt för att göra boken mycket väl värd att läsa.

ANDERS FÄNGE

FOTO: H. SINICA/CREATIVE COMMONS

Guldtröjan låg i en kvinnas grav. Till höger ett bälte i guld.

En del av en nomadisk huvudbonad. Den hittades i den enda graven som tillhörde en man.

FOTO: WIKIMEDIA COMMONS

Det baktriska guldet är tillbaka

Den baktriska guldschatten har kommit tillbaka till Afghanistan efter att ha varit på världsturné i 13 år. Guldschatten består av över 20 000 guldföremål och betraktas som en av de största guldschatterna i världen.

Skatten upptäcktes 1978 och grävdes upp ur sex gravhögar i Tillya tepe ("Guldkullen") i provinsen Jowzjan. Gravarna är över 2000 år gamla och skatten består av föremål från olika antika kulturer, bland dem den persiska, romerska, grekiska, kinesiska och indiska.

Skatten fördes till Afghanistans Nationalmuseum. När Sovjet drog sig ur Afghanistan 1988 utbröt inbördeskrig, nationalmuseet träffades av en raket 1993

och samlingarna vandaliserades eller stals. Längre trodde man att den baktriska guldschatten också var förlorad. Men 2003 visade det sig att guldschatten befann sig i ett hemligt valv i centralbanken. Det var presidenten Mohammad Najibullah som 1988 hade godkänt att skatten i största hemlighet skulle flyttas för att rädda den från det kaos som befarades när Sovjet lämnade Afghanistan.

DEN GREKISK-RYSKE arkeologen Viktor Ivanovich Sarianidi ledde det sovjetisk-afghanska teamet vid utgrävningarna. Forskare tror att gravarna, med fem kvinnor och en man, hörde till rika skytiska eller kinesiska nomader.

EVA KELLSTRÖM FROSTE

Upplyftande saga om tungt ämne

FILM Den animerade filmen "Den osynliga flickan" utspelar sig i Kabul under talibanstyret. Den skildrar en grym verklighet där kvinnor och flickor inte får visa sig ute utan manlig eskort och där minsta tecken på avvikelse från talibanernas lära kan skicka en i fängelse för att aldrig mer kunna återvända.

Det är vad som händer Parvanas älskade pappa. Hemma lämnas mamman, döttrarna och en liten pojke. Familjen kan plötsligt vare sig hämta vatten eller handla mat. För att de ska kunna överleva klär Parvana ut sig till pojke. Hon är också fast besluten att få hem pappan från fängelset.

Det är en plågsam verklighet som skildras. Men samtidigt är filmen upplyftande, varm och vacker. Innan pappan kastades i fängelse berättade han om Afghanistans

Parvana och vännen Shauzia som också klätt ut sig till pojke.

historia och sagor för sin dotter, och när han är borta fortsätter Parvana med sagoberättandet. Sagan utvecklas parallellt med handlingen. Och i sagans värld kan allt hända.

Filmen är gjord av animationsstudion Cartoon Saloon i regi av Nora Twomey och kan ses på Netflix och Folkets Bio.

EVA KELLSTRÖM FROSTE

FOTO: FOLKETS BIO

ANDREAS HAR ORDET

Viktiga röster får inte tystas

Det har varit en värdefull höst. Jag har fått släppa allt som har med arbetet att göra och fokuserat på min dotter, familjen och hemmets dagliga sysslor. Vilken ynnest! Under pappaledigheten har jag inte följt nyheterna så noggrant, så när jag nu återvände till jobbet var jag nyfiken på senaste nytt kring Afghanistan.

Förhandlingarna i Doha mellan den regeringsutsedda delegationen och talibanerna tycks ha gått trögt. Man har under hösten mest ägnat sig åt procedurfrågor. Dock inte helt oväntat, givet att det länge var oklart om talibanerna ens skulle vilja sätta sig vid samma bord som regeringsfolk. Nu väntar en mycket tuffare förhandlingsrunda, där kraftigt skilda dagordningsviljor ska jämkas.

Samtidigt har konfliktaktiviteten ökat under hösten och tycks nu ha spridits till i princip alla delar av landet. Förvisso inte så många stora och komplexa attacker – de skulle bli alltför tydliga brott mot överenskommelsen mellan USA och talibanerna – men en oroväckande uppgående trend av mindre självmordsbombningar och riktade attacker. Sedan november har fyra journalister dödats. I januari mördades två kvinnliga domare som jobbade för Högsta domstolen.

LISTAN ÖVER OFFER är långt längre än så. Flera av dem är kvinnor som blivit måltavlor för att de kampanjat för jämlikhet eller för att de vågat ta

plats i arbetslivet, inom statsförvaltningen eller i politiken. I de flesta fallen har ingen grupp tagit på sig ansvaret för dåden. Men den avsedda effekten är tydlig: man försöker tysta röster, skapa rädsla och släcka hopp.

Om den sköra fredsprocessen ska lyckas på sikt är det viktigt att inte bara förhandlingarna i Doha börjar ge resultat, utan också att befolkningen tydligt får komma till tals och att de som kämpar för att mänskliga rättigheter ska respekteras vågar stå upp mot förtryck. Det krävs att fri media kan rapportera oberoende så att information om processen når det afghanska folket och att folket kan få göra sin röst hörd.

FÖR ATT HOPPET inte ska släckas måste våldet få ett slut och de ansvariga ställas till svars. Här vilar ett stort ansvar på staten, förhandlingsparterna och de internationella aktörer som stödjer processen. Och när viktiga röster i Afghanistan tystas har vi alla ett ansvar, att tala å deras vägnar och stå upp för den afghanska befolkningens rätt att leva i fred. ●

”Nu väntar en mycket tuffare förhandlingsrunda.”

Andreas Stefansson
Generalsekreterare, SAK

FOTO: MALIN HOELSTAD/SAK

FOTO: PRIVAT

Marianne.

TRE SAKER JAG SETT FRAM EMOT INFÖR ATT BÖRJA JOBBA IGEN

1 Kollegorna. Att få träffa och arbeta med alla mina duktiga, ambitiösa och roliga kollegor.

2 Att visa upp dottern. Att få ta med min älskade Marianne till kontoret när pandemibegränsningarna upphört, och att få visa bilder på henne när jag är i Afghanistan.

3 Uppdraget. Det är en stor förmån och oerhört meningsfullt att få vara en del av SAKs viktiga arbete, som gör skillnad för så många.

”Jag har lärt mig arbeta i en pressad situation”

Muhammad Arif Adil, 36 år, arbetar med administration på SAKs regionkontor i Jalalabad. Han har varit på SAK sedan 2011 och arbetat på olika positioner.

Berätta lite om dig själv!

– Jag är från provinsen Nangarhar, och utbildade mig vid Nangarhars universitet där jag tog en kandidatexamen vid naturvetenskapliga fakulteten och sedan byggde på med ett år för att ta ett diplom i företagsekonomi.

Varför arbetar du på SAK?

– Jag är mycket glad för att vi på SAK tillhandahåller service till fattiga och marginaliserade samhällen och till befolkningen i Afghanistan som helhet, och för att jag får använda min kunskap till att arbeta för en förändring till det bättre i mitt krigshärjade land.

– SAK är en välkänd organisation i hela Afghanistan, bland medier och i lokalsamhällen.

Vilken erfarenhet får du från arbetet?

– Jag lär mig mycket på SAK, som är en utbildande och transparent organisation. Förutom att jag kan använda mina kunskaper till att vara till nytta för människor genom SAK, har jag lärt mig mycket till min framtida karriär. Till exempel hur man hanterar människor och hur man arbetar i en pressad konfliktsituation samtidigt som man verkar för organisationens mål och syften.

Vilken är din plan för framtiden?

– För närvarande fullföljer jag min magisterexamen i företagsekonomi vid ett privat universitet i Pakistan. Jag deltar på lektionerna under helgerna. För mig är det prioriterat att förbättra mina kunskaper och förmågor så att jag helhjärtat kan arbeta för marginaliserade samhällen, mitt land och mänskligheten. ●

ZABIHULLAH SHINWARI

SAKS REGIONKOMMUNIKATÖR I JALALABAD

FOTO: ZABIHULLAH SHINWARI

Muhammad Arif Adil läser en magisterexamen i företagsekonomi på helgerna.

Hej medarbetare!

FOTO: ZABIHULLAH SHINWARI

I DECEMBER öppnade SAKs regionkontor i Jalalabad ett nytt center för fysisk rehabilitering. Det kommer att erbjudas ortopedi och fysioterapi, och där kommer också att finnas en ortopedisk verkstad.

BILDEN beskriver att det enligt lag i Afghanistan är förbjudet med våld mot kvinnor samt även fel enligt islam. Kvinnor har enligt lag samma rättigheter som män. Affischen är en del av SAKs arbete mot könsbaserat våld och för jämställdhet.

Rehabilitering och hårt arbete har hjälpt Somaya tillbaka efter olyckan

FÖR 1,5 ÅR SEDAN krockade Somaya och hennes familj med en lastbil. Olyckan tog hennes svägerskas liv och skadade Somaya och hennes mamma svårt. Nu är Somaya nästan helt återställd. I ett års tid har hon kommit till SAKs klinik i Taloqan för att rehabiliteras.

– När jag kom hit hade jag legat på sjukhus i två månader och jag kunde inte gå, säger Somaya.

– I början grät Somaya varje dag av rädsla för att hon aldrig skulle kunna gå tillbaka till skolan. Jag fick lova henne att hon en dag skulle få återvända, berättar Somayas läkare, Ruhafsa.

Det har krävts såväl stöd som hårt arbete för Somaya att ta sig tillbaka. Tack vare envisa självstudier vid sidan av sin rehabilitering har hon nu hunnit ikapp de andra eleverna – och gått om dem till och med. Före olyckan var hon rankad nummer 1 i sin årskull och efter förra veckans terminsprov kunde hon stolt

Somaya, 15, är bäst i klassen igen.

återta titeln som bäst i klassen. Något som både Somaya och hennes läkare är mycket stolta över. Nu drömmer Somaya om att gå klart grundskolan och att en dag få börja på läkarlinjen.

– Jag vill kunna hjälpa andra så som min läkare och SAK hjälpte mig, säger hon.

TEXT & FOTO: ZANDRA BERGMAN

15-årige Abdul Majid skjutsar sin syster Farzana varje dag för att hon ska kunna fortsätta sin lärarutbildning.

Först var Farzana den enda flickan i sin klass som studerade vidare, sedan blev hon byns enda kvinnliga lärare och nu studerar hon vidare på lärarhögskolan i Farkhar.

Abdul skjutsar sin syster till lärarhögskolan varje dag

VARJE DAG står Abdul Majid utanför sin systers lärarhögskola i Farkhar med sin motorcykel. Han väntar på Farzana som snart ska komma ut och få skjuts hem. Utan den motorcykeln hade Farzana inte kunnat studera till lärare.

Familjen bor en timme med bil bort från skolan, i byn Nahre Ab, som ligger i en dal i Farkhardistriktet i Takharprovinsen i nordöstra Afghanistan, och det är alldeles för långt att gå. Motorcykeln har de köpt själva men de får stöd genom SAK för att ha råd med bensin.

ABDUL MAJID lägger ungefär två timmar varje dag på att hämta och lämna Farzana. Han är 15 år och går i nionde klass. På grund av körningen hinner han inte i tid till första lektionen. Han har gjort en överenskommelse med sin klassförestandare att det är okej att han missar 30 minuter på morgonen, och det tycker han att det är värt.

– För att det ska ske en förändring måste man börja med sig själv och sin familj. Om min syster får utbildning kommer det att gynna hela byn och i slutändan hela landet, säger Abdul Majid.

På väg hem är det bråttom. Farzana

Vad hände sedan?

Farzana utbildar fler flickor

Afghanistan-nytt nr 3 2019.

– Vi uppskattar SAKs verksamhet här i Kunarprovinsen. SAKs arbete är väldigt transparent. Vi hoppas att SAK kommer att utöka sitt arbete till andra delar av Kunarprovinsen, sade Iqbal Saeed, guvernör i Kunar.

– Vi uppskattar SAKs verksamhet här i Kunarprovinsen. SAKs arbete är väldigt transparent. Vi hoppas att SAK kommer att utöka sitt arbete till andra delar av Kunarprovinsen, sade Iqbal Saeed, guvernör i Kunar.

AFGHANISTAN-NYTT har tidigare rapporterat om Farzana, när hon den gången bröt mot traditionerna och som ensam tjejlvalde att fortsätta gå i skolan. Nästa gång Afghanistan-nytt träffade henne arbetade hon som den enda kvinnliga läraren i byn. Trots att hon nu är upptagen med sin egen utbildning fortsätter Farzana att utbilda unga flickor i sin by. Något som är möjligt eftersom Farzanas föräldrar har sagt att hon inte behöver ta lika stort ansvar hemma som hennes jämnåriga tjejkompisar. Hennes mamma tycker att det är viktigare att Farzana fortsätter traditionen att undervisa flickor. Farzana anser att hon gör framsteg i att motverka felaktiga attityder mot flickors utbildning och hon är stolt över att vara anställd som lärare på skolan.

– Vi uppskattar SAKs verksamhet här i Kunarprovinsen. SAKs arbete är väldigt transparent. Vi hoppas att SAK kommer att utöka sitt arbete till andra delar av Kunarprovinsen, sade Iqbal Saeed, guvernör i Kunar.

– Vi uppskattar SAKs verksamhet här i Kunarprovinsen. SAKs arbete är väldigt transparent. Vi hoppas att SAK kommer att utöka sitt arbete till andra delar av Kunarprovinsen, sade Iqbal Saeed, guvernör i Kunar.

– Vi uppskattar SAKs verksamhet här i Kunarprovinsen. SAKs arbete är väldigt transparent. Vi hoppas att SAK kommer att utöka sitt arbete till andra delar av Kunarprovinsen, sade Iqbal Saeed, guvernör i Kunar.

TEXT & FOTO: ZANDRA BERGMAN

Över 5000 familjer får rent vatten

ETT NYTT vattensystem byggt under SAKs ledning i Kunarprovinsen ger rent dricksvatten till mer än 5 800 familjer i 16 byar i Shigal-distriktet. Projektet tog åtta månader att slutföra och kostade ungefär 2 miljoner kronor.

Tidigare var byborna tvungna att gå flera kilometer varje dag för att hämta vatten.

– SAK har funnits i Kunarprovinsen i 37 år och i Shigal i 14 år. Det visar vårt starka engagemang för människorna i Kunar. Vi har varit en del av er historia i snart 40 år och vi kommer att stanna för att vara en del av er framtid, sade SAKs landchef Daniel Madhani vid en invignings- och överlämningsceremoni i december.

– Vi uppskattar SAKs verksamhet här i Kunarprovinsen. SAKs arbete är väldigt transparent. Vi hoppas att SAK kommer att utöka sitt arbete till andra delar av Kunarprovinsen, sade Iqbal Saeed, guvernör i Kunar.

FOTO: GUVERNÖRSKONTORET I KUNAR

I december hölls en invigningsceremoni för vattensystemet.

31 000

personer har fått utbildning i hygien och 4 900 hygienkit distribuerades till kursdeltagare under 2020.

35 km väg byggdes i 22 byar i Shigal med stöd från World Food Programme.

25 000

fick jobb i SAKs projekt under årets sista åtta månader.

Tioåriga Nadia är en av sammanlagt 350 personer, elever och lärare, som lärt sig teckenspråk på SAKs utbildningar under 2020.

Khadija, som har en hörselnedsättning, är glad när Nadia kommer tillbaka från utbildningen och har lärt sig teckenspråk. Nu kan de prata med varandra.

Nadia lär sig teckenspråk för att stödja klasskamrater

Elever och lärare utbildas tillsammans i teckenspråk och blindskrift för att kunna stötta studenter med syn- och hörselnedsättningar. Tioåriga Nadia är en av de yngsta deltagarna i utbildningen som SAK genomför i provinsen Balkh.

TEXT OCH FOTO: **BASHIR AHMAD FAYAZ** SAKS REGIONKOMMUNIKATÖR I MAZAR-E SHARIF

– Min klasskamrat Khadija har en hörselnedsättning och det är svårt att prata med henne, eftersom ingen kan teckenspråk. Jag går den här utbildningen för att lära mig teckenspråk och nu kan jag hjälpa Khadija och lära ut teckenspråk till andra elever i klassen, berättar Nadia, som går i fjärde klass i Mawla Ali-skolan.

SAK bedriver undervisning i specialklasser för barn med funktionsnedsättningar. Målet är att de sedan ska kunna in-

tegreras i allmänna skolor. Ett av de största problemen i de allmänna skolorna när det gäller undervisning av elever med syn- eller hörselnedsättning är att det saknas kunskap hos de andra studenterna och hos lärarna om teckenspråk och blindskrift. Elever med funktionsnedsättningar som går i allmänna skolor ställs därmed inför många problem. För att motverka det håller SAK därför kurser för elever och lärare vilka inte har funktionsnedsättning.

– Vi försöker utbilda lärare och studenter om inkluderande utbildning och specialutbildning för att göra det möjligt för dem att hjälpa studenter med funktionsnedsättningar i sina skolor. Det huvudsakliga målet med utbildningen är att erbjuda möjligheter, lösa problem och integrera barn med funktionsnedsättningar i samhället, berättar Mohammad Akbar Qati, projektledare för utbildning på SAKs regionkontor i Mazar-e Sharif.

SAMMANLAGT 40 lärare och studenter från olika skolor i Mazar-e Sharif deltar i just den här utbildningen och de är glada över att kunna hjälpa studenter med funktionsnedsättningar.

Razia Sarfaraz är lärare och har under-

” När vi lär oss teckenspråk och blindskrift hjälper det oss till bättre förståelse och bättre undervisning i klassrummet.

Razia Sarfaraz, lärare

visat på Naqshbandis flickskola i sju år.

– Det är vår skyldighet att hjälpa elever med funktionsnedsättningar i skolorna. När vi lär oss teckenspråk och blindskrift hjälper det oss till bättre förståelse och bättre undervisning i klassrummet. Vi är engagerade i detta.

Agha Mohammad Niazi är lärare på

högstadieskolan General Ghulam Mohammad.

– Före den här utbildningen visste vi inte hur vi skulle prata med eller hantera studenter med funktionsnedsättningar. Jämfört med andra elever behöver de med funktionsnedsättningar mer stöd och uppmärksamhet, så den här utbildningen är verkligen nödvändig.

FÖR ATT ELEVER och lärare ska få bekanta sig med specialutbildning och inkluderande utbildning genomför SAKs utbildningsprojekt vid regionkontoret i Mazar-e Sharif utbildningar på tio och 20 dagar varje år. 2020 deltog omkring 350 elever och lärare från provinserna Balkh, Jawzjan och Samangan i utbildningarna. ●

SAKS UTVECKLINGSMODELL

FOTO: BASHIR AHMAD FAYAZ

Läraren Agha Mohammad Niazi lär sig teckenspråk.

Barnen integreras i vanliga skolor

Personer med funktionsnedsättning är bland de allra fattigaste och mest socialt utsatta i Afghanistan. Bara fem procent av barn med funktionsnedsättning beräknas gå i skolan i Afghanistan. SAKs arbete visar att stöd som utbildning skapar nya möjligheter, och att attityderna förändras.

SAK bedriver förberedande utbildning för barn med funktionsnedsättning, både för barn med nedsatt syn och hörsel och för barn med nedsatt intellektuell förmåga. Utöver den vanliga läroplanen får barnen även undervisning i kommunikation, livs- och umgängesförmåga, teckenspråk och braille (blindskrift).

Målet är att barnen efter den förberedande skolan ska kunna integreras i vanliga skolor, så att de får möjlighet att bli en del av samhället och kunna försörja sig själva.

För att stärka barnens ställning får lärarna lära sig vilka rättigheter barn med funktionsnedsättning har. Lärarna utbildas även i blindskrift och teckenspråk.

SAK bjuder också in lärare, religiösa ledare, byrå och andra lokala inflytelserika personer till informationsmöten.

387 barn med funktionsnedsättningar integrerades i vanliga klasser 2020

4 324 barn med funktionsnedsättningar gick i vanliga klasser med stöd av SAK 2019

3 243 barn gick i SAKs förberedande klasser 2020

KÄLLOR: SAKS ÅRSRAPPORT FÖR 2019 OCH SAKS KOMMANDE ÅRSRAPPORT FÖR 2020

Årsmötet en möjlighet att påverka och diskutera

Jag vill rikta stort tack till dig som är engagerad i SAK på ett eller annat sätt och stort tack till dig som tog dig tid och svarade på engagemangsenkäten.

Det är glädjande och tacksamt att vi har mycket lojala medlemmar och givare i SAK. Ett av önskemålen i enkäten var att satsa ännu mer på digitala aktiviteter vilket vi kommer prioritera att göra framöver.

Den 29 maj är det dags för SAKs ordinarie årsmöte och på grund av den rådande pandemin planerar vi för ett digitalt möte. Det är tråkigt att inte ses fysiskt men jag hoppas att vi ses digitalt. En fördel med det digitala mötet är att det gör det möjligt för fler att delta.

SOM MEDLEM har du rätt att delta och yttra dig på årsmötet. Du har också rösträtt om du betalat medlemsavgift för 2020 och nuvarande år. Årsmötet är ett viktigt forum för dig som medlem att träffa andra (nu digitalt), diskutera och fatta viktiga beslut som rör SAKs verksamhet. Som medlem har du också rätt att lämna mo-

tion till årsmötet och den sänder du till styrelsen. Se mer information i årsmöteskallelsen här i tidningen!

JAG HOPPAS ATT du är nöjd med ditt engagemang inom SAK. Vill du engagera dig så är ju ett sätt att redan nu delta på något av de många årsmöten som lokalföreningarna genomför runt om i landet. Vill du veta vilken lokalförening du tillhör skriv till mig, enayatullah.adel@sak.se, så meddelar jag det.

Missa inte att titta på en spännande film om afghanskt 5 000 år gammalt kulturarv och lyssna till Eva Myrdal om ämnet den 17 mars. Läs mer på vår hemsida www.sak.se!

Hoppas vi ses på årsmötet. ●

Enayatullah Adel
föreningshandläggare, SAK

FOTO: MALIN HOELSTAD/SAK

Välkommen till SAKs ordinarie årsmöte lördag den 29 maj 2021

DATUM: 29 maj 2021, cirka 10:00-15:00

PLATS: Digitalt i Zoom och Suffra

Enligt Folkhälsomyndighetens nationella rekommendationer ska föreningar genomföra sina årsmöten digitalt eller skjuta upp dem. Vi planerar därmed digitalt årsmöte även om vår högsta önskan är att vi alla kunde ha träffats.

OBS!
Digitalt möte

Anmälan görs senast den 2 april 2021 till SAK på SAKs hemsida, sak.se

Anmälda efter 2 april kan delta på årsmötet men har inte rösträtt.

- Varje medlem har närvaro-, yttrande- och förslagsrätt på årsmötet.
- Rösträtt har medlem som betalat medlemsavgift före 30 maj 2020 samt betalat avgiften för 2021 senast den 2 april samt anmält sig senast 2 april.
- Årsmöteshandlingar kommer att finnas

på www.sak.se från och med den 30 april.

- Årsmöteshandlingar e-postas till lokalföreningarnas ordförande och till de anmälda medlemmar som vi har e-postadress till.
- Alla medlemmar har rätt att lämna in motioner till årsmötet.
- Motioner ska ha skickats till info@sak.se senast den 2 april 2021.

SAK

En gåva för framtiden

Du vet väl att man kan ge en testamentsgåva till SAK?

Läs gärna mer på sak.se/testamente

Studiecirkel i parken tills kylan kom

Lokalföreningen i Lund lyckades trots pandemin arrangera några fysiska aktiviteter förra året. Men vinterns intåg och de nya restriktionerna har satt stopp för de möjligheterna.

– Det är klart att pandemin satt ett rejält stopp för många aktiviteter. Vi brukar ha en studiecirkel sedan ganska många år. Vi träffades utomhus i höstas i Stadsparken några gånger men sedan har vi inte kunnat träffas. Deltagarna tyckte inte att det var så kul att träffas via Zoom, så vi bestämde att vi pausar, säger Inger Blennow, ordförande för lokalföreningen i Lund.

Föreningen brukar satsa på att arrangera en före-

Stadsparken i Lund.

FOTO: WIKIMEDIA COMMONS

läsning per termin och de hann precis genomföra en föreläsning i höstas innan de nya restriktionerna kom om max åtta personer. Journalisten Terese Christiansson föreläste om krigsbrott i Afghanistan.

LOKALFÖRENINGEN i Lund har regelbundna styrelsemöten via Zoom och planerar nu för föreningens andra digitala årsmöte.

– Förra året var vi nybörjare, det funkade hyfsat men nu kommer det att bli bättre,

med en föreläsning av Enayatullah Adel från kansliet.

SABOOR ANSARI från lokalföreningen föreläste i höstas digitalt för Glokala folkhögskolan i Malmö och det finns där önskemål om fler föreläsningar om Afghanistan, så det planeras för en föreläsning med Anders Fänge i vår. Föreningen håller också intresset uppe för Afghanistan genom att vara aktiv på Facebook med att dela nyhetstips och liknande. ●

EVA KELLSTRÖM FROSTE

Medlemmar engageras i strategiarbete

Nu involveras medlemsrörelsen i arbetet med nästa strategiska plan, som ska gälla i fyra år från och med 2022.

Medlemmarna har under arbetet med projektet Medlemsrörelsen 2021 uttryckt önskemål om att vara delaktiga i att ta fram den strategiska planen i den del som handlar om engagemanget i Sverige. Som en del i det skickades i november en enkät ut till alla medlemmar som SAK har e-postadress till (inte att förväxlas med den årliga engagemangsenkäten). Frågorna handlade om vägval inför framtiden, vilka frågor som SAK ska arbeta med och frågor om medlemskapet.

– Generellt kan man säga att de som svarat i huvudsak är nöjda med SAKs arbete men det finns vissa frågor som de bryr sig mycket om men som vi inte arbetar med, framför allt migrationsfrå-

61%

anser att SAK är lyhörda för medlemmarnas åsikter.

97%

läser medlems-tidningen.

gan, berättar Begmohammed Derakshande-Tomadji, medlems- och engagemangsutvecklare.

61 procent av de svarande anser att SAK är lyhörda för medlemmarnas åsikter, vilket han ser som uppmuntrande.

– Samtidigt är det en ganska stor andel som inte känner till att vi är aktiva och lyssnar in våra medlemmar. Där måste vi bli bättre.

EN STOR ANDEL av medlemmarna är nöjda med att engagera sig genom att läsa Afghanistan-nytt och följa SAK på sociala medier, vilket de också gör i hög grad – 97 procent uppger att de läser tidningen och 78 procent att de följer arbetet på hemsida och sociala medier.

Lokalföreningarna är också engagerade i arbetet med den strategiska planen. Hur arbetet ska se ut är inte bestämt, men några idéer är en fokusgrupp och workshop.

EVA KELLSTRÖM FROSTE

Starkt ja till digitala möten

Under pandemin har SAK övergått till att arrangera flera digitala aktiviteter – och det tycker 97 procent att SAK ska fortsätta med. Det visar den årliga engagemangsenkäten.

Enkäten gick ut via hemsidan, mejl och sociala medier i slutet av 2020 och 311 personer svarade. De medlemmar, givare och följare som svarat uppskattar SAKs verksamhet och kommunikation. En majoritet är nöjda med sitt engagemang, det vill säga att de är engagerade på en nivå som passar dem.

ENAYATULLAH ADEL, föreningshandläggare på SAK, drar samtidigt slutsatsen att SAK behöver bli bättre på att nå ut med sina aktiviteter. 52 procent uppger till exempel att de varken sett information om eller deltagit i de digitala aktiviteter som anordnats under pandemin.

– Jag är tacksam och glad över att vi har trogna och glada medlemmar som uppskattar vårt arbete och tror på vår verksamhet och att vi kan skapa förändring, de har förtroende för oss även om de inte är aktiva. De vill att vi ska ta mer plats och berätta om vår verksamhet, att vi trots den komplexa situationen skapar förändring i Afghanistan. Det är positiv feedback, säger Enayatullah Adel.

24 PROCENT AV dem som svarade har ett engagemang för afghanska flyktingar, ett engagemang som behöver fångas upp, menar Enayatullah Adel. Det kan göras genom att synas mer i debatter och berätta om säkerhetsläget i Afghanistan. ●

EVA KELLSTRÖM FROSTE

92%

är medlemmar för att de vill visa sitt stöd för SAKs arbete i Afghanistan.

”Jag vill vara delaktig i att skapa en känsla av hopp”

Felicia Brito engagerade sig i lokalföreningen i Göteborg när hon arbetade med traumatiserade ungdomar från Afghanistan.

– Jag jobbade med Tomas Jansson, ordförande i Göteborgs lokalförening, på en mottagning med behandling av personer som traumatiserats av krig och tortyr. Under den perioden, 2016, var en del av mitt uppdrag speciellt riktat mot traumatiserade ungdomar, varav många var ensamkommande afghanska ungdomar. Där väcktes intresset att öka min kunskap om landet och dess historia. Tomas höll föreläsning för oss kollegor om Afghanistan och SAKs arbete och bjöd sedan in mig till ett styrelsemöte i Göteborgs lokalförening. På den vägen var det.

Varför fortsätter du engagera dig i SAK?

– Jag upplever SAKs arbete som meningsfullt och viktigt, där man utgår från tron på människors egen förmåga. Man samarbetar och jobbar tillsammans för att långsiktigt förändra och förbättra. Det finns stor kunskap och stort engagemang i organisationen och jag lär mig mycket både om Afghanistan och utvecklingsarbete och internationell politik.

Berätta lite om dig själv!

– Just nu jobbar jag på en BUP-mottagning i Göteborg. Jag är uppvuxen på landet i Småland men hamnade i Göteborg när jag började på psykologprogrammet, och blev kvar. I dessa tider längtar jag väldigt mycket efter att kunna träffa kompisar och kollegor på en AW. Och att åka med

FOTO: EVA KELLSTRÖM FROSTE

Felicia Brito på bokmässan i Göteborg 2019, en höjdpunkt för lokalföreningen. Felicia ansvarar främst för att ordna olika evenemang. Före pandemin brukade lokalföreningen ordna till exempel fester, filmvisningar, studiecirkel och föreläsningar.

mina morföräldrar på riktig småländsk bondauktion.

Hur ser ditt engagemang i SAK ut?

– Jag är vice ordförande i lokalföreningen i Göteborg. Jag är med på en hel del möten gällande Sverigeverksamheten. Annars är jag nog bäst på att ordna olika evenemang som föreningen håller.

Vad har du för förhoppningar med ditt engagemang?

– Att vara en kugge i hjulet som bidrar till en positiv utveckling för Afghanistan.

Att vara delaktig i att skapa en känsla av gemenskap och hopp.

Hur har pandemin påverkat ert arbete?

– Mycket. Alla typer av fysiska evenemang har ställts in. Vi har, precis som de andra lokalföreningarna, fått ställa om och genomföra det som är möjligt digitalt. Bokmässan, som brukar vara en höjdpunkt på året, föll bort 2020. Men nu är det nya tag inför 2021. ●

EVA KELLSTRÖM FROSTE

FELICIAS TIPS FÖR ATT ORGANISERA ETT FESTLIGT EVENEMANG

1 HÅLL DET ENKLT Det är lockande att vilja klämma in många olika programpunkter, men det viktigaste brukar vara att folk får en möjlighet att under roliga former träffas och umgås. Skala av programmet och spara idéer till framtida kalas.

2 INFORMERA I TID Gå ut med evenemanget i god tid och skapa intresse genom att med jämna mellanrum lämna mer detaljer om programmet, bifoga bilder och helt enkelt påminna folk om att göra rum för den här festen de inte vill missa.

3 AFGHANSK MAT Afghansk mat på menyn blir alltid festens inofficiella höjdpunkt, hur litet eller stort det än är. Vi har lagat tillsammans i styrelsen inför fester, och fått en riktigt rolig heldag tillsammans på köpet.

FOTO: MALIN HOELSTAD

PÅ GÅNG

ÅRSMÖTE LUND

14/3 Välkommen till SAK Lunds årsmöte. Årsmötet börjar kl 14. Efter paus lyssnar vi på SAKs föreningshandläggare Enayatullah Adel som berättar om den senaste politiska utvecklingen i Afghanistan.

TID: 14–16.

PLATS: Digitalt, länk till Zoom kommer via mejl och Facebook.

ANMÄLAN: Anmäl dig till ordföranden Inger Blennow inger.blennow@gmail.com

Saving Mes Aynak följer arkeologen Qadir Temoris kamp för att rädda en 5000 år gammal plats i Afghanistan från ödeläggelse.

FILM & FÖREDRAG OM AFGHANISTANS KULTURARV

17/3 Vi tittar på filmen *Saving Mes Aynak* i Zoom-möte. Därefter föreläser Eva Myrdal om kulturarvet i Afghanistan. Du hittar mötet på

SAKs Facebook-event samt via sak.se

TID: 16–18.

PLATS: Online (Zoom).

ARR: SAK.

ÅRSMÖTE MALMÖ

18/3 Välkommen till SAK Malmös årsmöte. För mer info skriv till ordföranden Nader Barezai naderbarezai@hotmail.com

KL: 18.

PLATS: Digitalt i Zoom.

ÅRSMÖTE SKELLEFTEÅ

22/3 SAKs lokalförening i Skellefteå kallar till årsmöte. Anmäl dig till skelleftea@sakforening.se

TID: 19.

PLATS: Digitalt.

ÅRSMÖTE SÖDERTÄLJE

30/3 SAKs lokalförening i Södertälje kallar till årsmöte. Frågor och handlingar via sodertalje@sakforening.se

TID: 18.30.

PLATS: Björkbyvägen 8 om möjligt, annars digitalt.

Digital saffransförsäljning

I stället för julmarknad – lokalföreningen i **UPPSALA** sålde saffran via Facebook i december. Intäkterna blev omkring 2 000 kronor som går till SAKs arbete i Afghanistan.

Skicka in din mejladress så missar du inget!

Under coronapandemin har SAKs medlemsrörelse ställt om till att genomföra fler digitala evenemang. Vi har bland annat haft årsmöten och medlemsträffar om ämnen som covid-situationen i Afghanistan och givarkonferensen i Genève. När vi har digitala evenemang skickar vi ut informationen på mejl. Om du inte får våra mejl i dagsläget saknar vi kanske din mejladress. Skicka in så fall in din mejladress till info@sak.se så ser vi till att du inte missar någon viktig information från oss.

SAKs lokalföreningar

- GÖTEBORG** Tomas Jansson goteborg@sakforening.se
- LUND** Inger Blennow lund@sakforening.se
- MALMÖ** Nader Barezai naderbarezai@hotmail.com
- SKELLEFTEÅ** Karl-Erik Wiklund karlerikwiklund@hotmail.com
- SKÖVDE/SKARABORG** Anders Boström andersbostrom28@gmail.com
- STOCKHOLM** Saskia Hoffsten stockholm@sakforening.se
- SUNDSVALL** Åke Johansson ake_j@telia.com
- SÖDERTÄLJE** Hasse Hansson sodertalje@sakforening.se
- UPPSALA** Lina Mälberg [uppsala@sakforening.se](mailto: uppsala@sakforening.se)
- VÄNERSBORG** Lennart Olsson vanersborg@sakforening.se
- VÄXJÖ** Sahar Mohamadi sahar_ros2004@hotmail.com
- JÄMSTÄLLDHETS-NÄTVERK** Haron Askaryar haron1askaryar@hotmail.com

Senast 29 mars 2021

Dags att nominera till SAKs solidaritetspris!

Vem är din kandidat till att ta emot SAKs årliga solidaritetspris?

Pristagaren ska vara en person eller organisation med bas i Sverige som arbetat aktivt med:

- att inom något område verka för att stärka solidariteten med det afghanska folket.
- att motverka fördomar, eller stärka toleransen och förståelsen för afghanerna och deras land.
- att stärka fred, mänskliga rättigheter, och utveckling i Afghanistan

Personen eller organisationen som får priset ska ha genomfört ett "gott arbete under året", det vill säga under 2020 och att det inte är "lång och trogen tjänst" som i första hand premieras. I priskommittén ingår Azadeh Rojhan Gustafsson, Björn-Åke Törnblom, Inger Blennow, och Enayatullah Adel.

Skicka nomineringen till azadeh.rojhan@gmail.com senast den 29 mars.

BLI MEDLEM I SVENSKA AFGHANISTANKOMMITTÉN!

Foto: Björn Lindh

Elever på en skola i Taloqan, där SAK också utvecklat skolhälsovård.

Som medlem tar du ställning för våra grundvärderingar om alla rätt till utveckling och stödjer vårt arbete för förändring i ett av världens fattigaste länder.

Swisha 280 kr (vuxen), 120 kr (ung/student), till **900 7808**, skriv "medlem" och din e-postadress i meddelandefältet.

Swish. Betala enkelt.

Svenska
Afghanistankommittén

SAK har 90-konto, Svensk insamlingskontroll
För att du ska kunna få aktuell information från
SAK sparar vi dina uppgifter enligt GDPR.
På www.sak.se/integritetspolicy kan du läsa om
hur vi skyddar dina personuppgifter.